

АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА: ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ДИВІДЕНДНА ПОЛІТИКА

JOINT STOCK COMPANIES: TRENDS, FUNCTIONAL PROBLEMS, DIVIDEND POLICY

Бершадський А.О.

студент,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Юрчишена Л.В.

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів та банківської справи,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

У статті досліджено динаміку та структуру акціонерних товариств в Україні, визначено тенденції їх зміни, вплив факторів та наведено економічне обґрунтування результатів. Досліджено залежність зміни розміру статутного капіталу від розміру мінімальної заробітної плати, розглянуто труднощі проходження процедури лістингу акціонерними товариствами та кількість випусків акцій, які допущено до торгів на фондових біржах. Визначено зміни в законодавчій базі, які стосуються мажоритарних та міноритарних власників акцій підприємств, вимог щодо захисту власників простих акцій. Досліджено дивідендну політику найбільших підприємств України щодо нарахування та виплати дивідендів, визначено проблеми та запропоновано можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: акціонерне товариство, статутний капітал, мажоритарні та міноритарні власники акцій, дивіденди, дивідендна політика.

В статье исследованы динамика и структура акционерных обществ в Украине, определены тенденции их изменения, влияние факторов и приведены экономическое обоснование результатов. Исследована зависимость изменения размера уставного капитала от размера минимальной заработной платы, рассмотрены трудности прохождения процедуры листинга акционерными обществами и количество выпусков акций, допущенных к торгам на фондовых биржах. Определены изменения в законодательной базе, касающиеся мажоритарных и миноритарных владельцев акций предприятий, требований по защите владельцев простых акций. Исследована дивидендная политика крупнейших предприятий Украины по начислению и выплате дивидендов, определены проблемы и предложены возможные пути их решения.

Ключевые слова: акционерное общество, уставный капитал, мажоритарные и миноритарные владельцы акций, дивиденды, дивидендная политика.

The article is an investigation on dynamics and structure of joint stock companies in Ukraine. It describes the tendencies of fluctuations, influence of economic factors which are confirmed by a research. The research describes correlation of change in authorized and change in a minimum wage policy. In addition, this article presents difficulties of the listing proses and quantity of stocks approved for trade on a stock market. There are also changes in policy described regarding major and minor ownership as well as protection of the regular stockholders. The dividend policy regarding the calculation and payment of the dividends of the largest enterprises of Ukraine was investigated.

Keywords: joint stock company, authorized capital, majority and minority shareholders, dividends, dividend policy.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Нині існує тенденція щодо зменшення кількості акціонерних товариств, вони відіграють важливу роль в економіці нашої держави, адже цей вид господарських товариств створює найбільшу частку ВВП країни. Складна економічна ситуація в Україні генерує підвищений ризик збитковості акціонерних товариств, що, своєю чергою, тісно корелює з про-

блемою не нарахування дивідендів. З огляду на сучасні негативні тенденції, держава повинна втручатися та здійснювати заходи щодо регулювання діяльності акціонерних товариств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Вагомий внесок у визначення та вирішення проблем виплат дивідендів зробили такі вчені, як В.О. Гурєєв, В.М. Коссака, І.Б. Саракун та ін. У працях цих

учених було досліджено проблеми вибору дивідендної політики, вплив держави та можливі дії з боку держави на покращення тенденцій.

У даному дослідженні розглядаються, крім іншого, такі невирішені частини загальної проблеми, як можливе законодавче регулювання для вдосконалення механізму сплати дивідендів акціонерних товариств у кризовий період.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є дослідження тенденцій зміни діяльності підприємств акціонерної форми власності у цілому та в розрізі її типів, обґрунтування особливостей їх реалізації на практиці в межах чинного законодавства, визначення перспектив розвитку, а також оцінка діяльності товариств у сфері дивідендної політики, використання даної форми власності нарахування та сплати ними дивідендів, а також можливі шляхи вирішення досліджених проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сучасне поняття «акціонерне товариство» визначено на законодавчому рівні у Цивільному та Господарському кодексах України та Законі «Про акціонерні товариства». Згідно з ч. 1 ст. 152 Цивільного кодексу України, акціонерне товариство – господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями [1]. Таке ж визначення поняття акціонерного товариства міститься у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про акціонерні товариства». Щодо Господарського кодексу України, то у ч. 2 ст. 80 наводиться інше, більш детальне визначення: акціонерним товариством є господарське товариство, яке має статутний капітал, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, в межах вартості належних їм акцій [2].

Питання правового регулювання акціонерних товариств визначено також у законах України «Про господарські товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні».

Згідно з чинним законодавством, розрізняють два типи акціонерних товариств: публічні і приватні. Проте проведені дослідження в даному напрямі дають можливість стверджувати, що не всі акціонерні товариства на практиці змінили назву з відкритих на публічні та із закритих на приватні, хоча це визначено на законодавчому рівні.

Г.Ф. Шершеневичем дещо по-іншому представлено сутність акціонерного товариства, а саме як товариство, засноване на договорі з'єднання осіб для спільного виробництва торговельного промислу за допомогою капіталу, розподіленого на рівні частки, межами яких й обмежується відповідальність кожного учасника [3, с. 383].

На нашу думку, доцільно розглянути структурну динаміку зміни кількості та форм власності акціонерних товариств для ідентифікації причин їх змін. На рис. 1 наведено динаміку АТ в Україні за 2013–2016 рр. у цілому та за їх типами.

На основі проведеного статистичного аналізу можна визначити, що акціонерні товариства в Україні включають публічні акціонерні товариства (далі – ПАТ), приватні акціонерні товариства (далі – ПрАТ) та товариства, що змінюють форму власності. З 2013 по 2016 р. загальна кількість АТ зменшилася на 9 646 од. (38,72%), з 24 912 до 15 266 за рахунок зменшення ПАТ на 364 од. (11%), ПрАТ на 515 од. (10,63%) та товариств, що змінюють свою форму власності (з ВАТ та ЗАТ) на 8 737 од. (47%).

До основних причин, які зумовили тенденцію зниження кількості акціонерних товариств, можна віднести:

1. реорганізацію АТ в інші організаційно-правові форми;

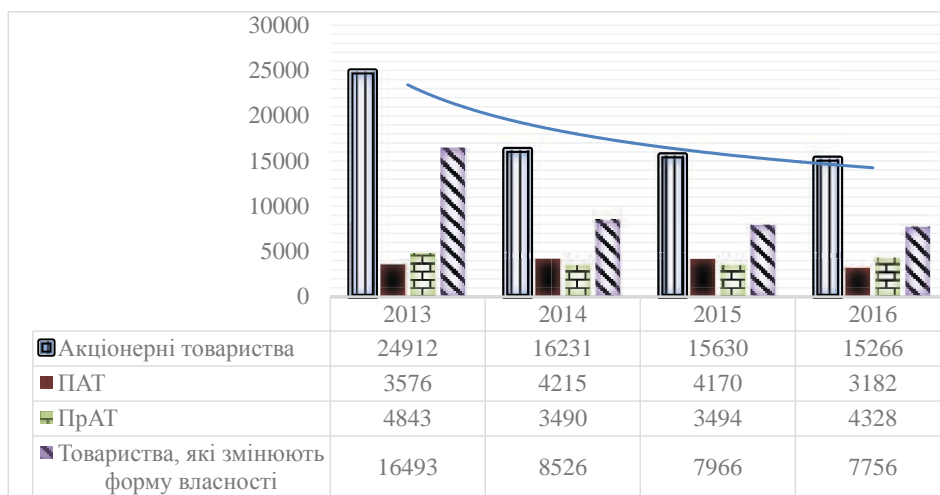

Рис. 1. Динаміка акціонерних товариств в Україні за 2013–2016 рр.

2. неможливість із боку підприємств, створених у процесі приватизації та корпоратизації, підтримувати дану (АТ) форму власності;

3. зміну законодавчої бази.

Відповідно до вищесказаного, доцільно дослідити дані причини більш детально.

1. Реорганізація АТ в інші організаційно-правові форми. Найчастіше це реорганізація в товариства з обмеженою відповідальністю, що підтверджується статистикою. Загальна кількість товариств з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) збільшилася на 6 372 од. за період 2013–2015 рр. Даний перехід пояснюється перевагами ТОВ над АТ, до яких можна віднести мінімальний розмір СК: АТ – 1 250 мінімальних заробітних плат, установлених на 1 січня звітного року (на 1.01.2017 – 4 млн. грн.), тоді як розмір статутного капіталу ТОВ не обмежуються. Як правило, ТОВ орієнтоване на суб'єкти малого підприємництва, тоді як акціонерні товариства є правовою формою об'єднання великого капіталу. В Україні станом на 2015 р. малий та середній бізнес становить 99,88% (343 017 підприємств) загальної кількості підприємств, де розмір статутного капіталу не завжди досягає потрібної кількості для створення АТ і перевага надається створенню саме ведення діяльності у формі ТОВ.

Оскільки розмір статутного капіталу АТ залежить від мінімальної заробітної плати, яка затверджена в державі на відповідний рік, то аналіз його розміру свідчить про суттєве збільшення з 1 433 750 грн. в 2013 р. до 4 млн. грн. у 2017 р., або на 120,7% відносно 2016 р., що також є однією з причин зменшення кількості АТ (табл. 1).

Пряма залежність величини статутного капіталу до розміру МЗП негативно впливає на можливість задоволення вимог законодавства акціонерними товариствами. Згідно з чинним законодавством, величина СК у 2017 р. збільшилася у 2,8 рази, що можна побачити на рис. 2, з 2013 р.

Основні проблеми функціонування суб'єктів господарювання акціонерної форми власності:

– великі первинні витрати грошових коштів і часу при реєстрації за рахунок витрат на юридичні послуги, підготовку реєстраційних документів, випуск акцій тощо;

– неможливість із боку підприємств, створених у процесі приватизації та корпоратизації, підтримувати акціонерну форму власності;

– подвійне оподаткування: оподатковується спочатку прибуток, а потім дивіденди акціонерів;

– розбіжності між функціями власності і контролю, що провокує виникнення конфліктів між акціонерами корпорації і менеджерами, що негативно впливає на гнучкість управління;

– труднощі ліквідації у зв'язку з існуванням принципу обмеженої відповідальності (найчастіше корпорація припиняє своє існування в результаті злиття або поглинання іншими суб'єктами господарювання);

– потенційні можливості для зловживань посадових осіб; нестабільність законодавчої бази [4, с. 38–39; 5, с. 6–7].

Окремо вважаємо за потрібне виділити зміни в законодавчій базі, які стосуються мажоритарних (великих акціонерів, чії пакети акцій дають їм змогу брати участь в управлінні акціонерним товариством) та міноритарних (пакети акцій

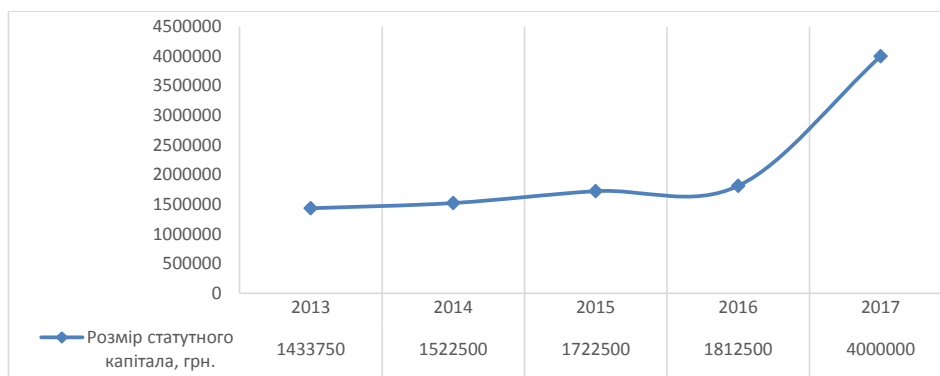

Рис. 2. Динаміка розміру статутного капіталу акціонерних товариств

Таблиця 1

Залежність зміни розміру статутного капіталу АТ від МЗП

Рік	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
МЗП, грн.	1147	1218	1378	1450	3200
Статутний капітал, грн.	1433750	1522500	1722500	1812500	4000000
Темп приросту статутного капіталу, %	-	6,2	13,1	5,2	120,7

Джерело: складено на основі чинного законодавства

у цих осіб досить великі, даються деякі права (на збір інформації про фінансовий стан компанії), але в управлінні компанією вони участі не беруть) власників акцій підприємств. Із 1 травня 2016 р. набрали чинності норми Закону України «Про акціонерні товариства», який спрямований на підвищення вимог до публічних акціонерних товариств. Бажаним результатом цього є захист міноритарних акціонерних, підвищення інвестиційної привабливості країни та виконання вимог Угоди про асоціацію України та ЄС.

Згідно із Законом України «Про акціонерні товариства», усі ПАТ повинні:

1. знаходитися в лістингу фондової біржі, що є вкрай складним з огляду на реальний стан випуску позалістингових акцій (рис. 3);

Акціонерні товариства повинні пройти процедуру лістингу і бути зареєстрованими як мінімум на одній фондовій біржі. Дані вимоги сприятимуть прозорості і відкритості діяльності АТ для акціонерів та органів контролю. Одержання лістингу для товариства – важке та ризиковане рішення, яке потребує тривалої та витратної підготовки. Метою є проведення процесу купівлі-продажу акцій через біржу. Щорічна кількість випусків акцій зменшується. Найбільша кількість таких випусків була зареєстрована в 2013 р. із загальною кількістю 1 993 шт. Порівняно з 2015 р. ця кількість зменшилася на 1 558 штук (27,92%). Беручи до уваги співвідношення кількості випусків поза лістингом і перший та другий рівні, виходить, що питома вага лістингових випусків зменшилася з 10,19 % у 2012 р. до 4,28% у 2015 р. Причина – саме зменшення кількості емітентів та складність процедури лістингу;

2. вивести у вільний обіг не менше 10% акцій;

3. якщо АТ не відповідають вимогам, провести додаткову емісію акцій або продати частину акцій у вільний обіг.

Для того щоб не порушувати вимоги законодавства, більшість ПАТ реорганізується з ПАТ у ПрАТ або, згідно зі змінами в законодавстві, випускає 10% акцій у вільний обіг. Оскільки випуск акцій може призвести до зменшення розміру державного пакета, а отже, до втрати блокуючого пакета, наглядові ради виносять на

розгляд загальних зборів акціонерів питання щодо реорганізації товариств, яка буде проводитися протягом 2017 р. Отже, зміни в законодавстві спрямовані здебільшого на захист міноритарних акціонерів.

Рейтинг Doing Business зазначив Україну за показником «Захист міноритарних інвесторів» у 2017 р. на 70-й позиції, 2016 р. – 101-й позиції. Україна покращила свої позиції на 31 пункт, що свідчить про ефективну державну політику в даній сфері.

Отже, найбільш проблематично у веденні діяльності у формі акціонерних товариств є обмеження їх діяльності. Існують особливості щодо створення та ведення діяльності ПАТ та ПрАТ (табл. 2).

Після сплати всіх платежів із прибутку в розпорядженні товариства залишається певна його частина, яка називається чистим прибутком. Чистий прибуток може залишатися на підприємстві у вигляді нерозподіленого прибутку або за рішенням власників розподілятися на фонд споживання (фонд виплати дивідендів, фонд преміювання), резервний фонд та фонд реінвестування.

На практиці використання чистого прибутку зводиться до розв'язання протиріч між інтересами підприємства, його працівників та власників. Природно, що акціонери, вкладаючи свої активи в діяльність товариств, мають на меті отримати якомога більші дивіденди, а підприємство, своєю чергою, зацікавлене в якнайбільшій сумі реінвестованого прибутку.

Відповідно до вищесказаного, дивідендна політика акціонерних товариств полягає в прийнятті рішення щодо виплати дивідендів чи ні в поточному і перспективному періодах. У більш широкому трактуванні під дивідендною політикою розуміють принципи та методи визначення частки прибутку, сплаченої власнику капіталу відповідно до його внеску у загальному обсязі власного капіталу підприємства [6, с. 531].

У зв'язку з досить складним фінансовим становищем вітчизняних підприємств та компаній більшість із них протягом 2012–2014 рр. дотримувалася консервативної дивідендної політики, реінвестуючи майже весь прибуток у розвиток

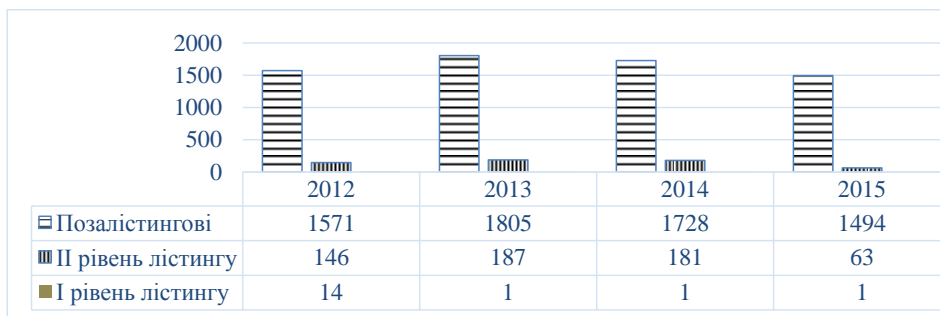

Рис. 3. Кількість випусків акцій, які допущено до торгів на фондових біржах, шт.

Таблиця 2

Відмінності діяльності АТ у формах ПАТ і ПрАТ

Критерії відмінностей	ПАТ	ПрАТ
1	2	3
Кількість учасників	Не обмежена	1–100 осіб
Процедура лістингу	Обов'язкова (три рівні)	-
Розміщення акцій	Публічне та приватне	Приватне
Порядок руху учасників	Вільний	Обмежений
Види акцій, що випускаються	Іменні акції та акції на пред'явника	Тільки іменні
Річна фінансова звітність	Обов'язкова перевірка незалежним аудитором	-
Повідомлення про виплату дивідендів	Фондову біржу, де перебуває в біржовому реєстрі	Лише осіб, які мають право на отримання дивідендів
Повідомлення про загальні збори акціонерів	Акціонерів та фондову біржу, де пройдено лістинг	Лише акціонерів персонально
Порядок голосування на загальних зборах	Тільки з використанням бюлетенів	Не встановлено, якщо кількість учасників не більше 25 осіб, допускається прийняття рішення методом опитування
Власна веб-сторінка в мережі Інтернет	Обов'язкова	-
Обрання членів наглядової ради	Кумулятивно	Кумулятивно або пропорційним представництвом за кількістю акцій (згідно зі статутом)
Розкриття інформації про діяльність	На основі міжнародних стандартів бухобліку	-

Джерело: складено на основі чинного законодавства України

Таблиця 3

Розмір нарахованих та сплачених дивідендів акціонерними товариствами України

Показник	2012 р.		Питома вага сплачених дивідендів, %	2013 р.		Питома вага сплачених дивідендів, %	2014 р.		Питома вага сплачених дивідендів, %
	Нараховано	Сплачено		Нараховано	Сплачено		Нараховано	Сплачено	
Дивіденди	30,04	29,6	99%	16,29 (без урахування банків і суб'єктів малого підприємства)	23,42	-	33,91	16,02	47%

Джерело: побудовано за даними [10]

бізнесу чи не розподіляючи прибуток (табл. 3). Дана дивідендна політика використовується для того, щоб уникнути цих негативних наслідків, стабільний розмір дивідендних виплат встановлюється на відносно низькому рівні. Тобто консервативна дивідендна політика мінімізує ризик зниження фінансової стійкості організа-

ції через недостатні темпи приросту власного капіталу.

У 2014 р. ситуація докорінно не змінилася і сума нарахованих акціонерними товариствами дивідендів, за даними фінансової звітності, становила 33,91 млрд. грн. У 2014 р. найбільший обсяг дивідендів нарахований підприємствами,

основними видами економічної діяльності яких були: добувна промисловість і розроблення кар'єрів (14,39 млрд. грн.); переробна промисловість (5,69 млрд. грн.); інформація та телекомунікації (5,66 млрд. грн.).

Досліджуючи публічні акціонерні товариства за видами економічної діяльності, у 2014 р. найбільшу частку займає переробна промисловість – 36%, професійна та наукова діяльність – 13% та тимчасове розміщування й організація харчування – 8% від загальної структури (табл. 4).

За 2014 р. в одній добувній промисловості відбувається нарахування майже половини обсягу дивідендів, тоді як обсяги нарахованих дивідендів переробної промисловості та інформаційної діяльності становлять по 16%.

За сплаченими дивідендами в 2014 р. такі види економічної діяльності, як переробна та добувна промисловість, інформаційна та еко-

номічна діяльність загалом становлять майже 75% сплачених дивідендів (табл. 4). Отже, відсоток нарахованих і сплачених дивідендів суттєво відрізняється, що зумовлено дивідендною політикою акціонерних товариств.

Проаналізуємо діяльність найбільших публічних акціонерних товариств щодо виплати дивідендів акціонерам у 2014–2015 рр. (табл. 5).

Дані дослідження були спрямовані на визначення зміни дивідендної політики окремих підприємств. Для дослідження були взяті найбільші підприємства за нарахуванням та виплатою дивідендів у 2014 р. та зіставлені з результатами їхньої діяльності в 2015 р. Опираючись на результати, можна зробити такі висновки:

– три підприємства були збиткові (ПАТ «Філіп Морріс Україна», ПАТ «Укрнафта», ПАТ «Миронівський хлібопродукт»), відповідно, не нараховували та не сплачували дивіденди;

Таблиця 5

АТ із найбільшим обсягом нарахованих та сплачених дивідендів у 2014–2015 рр.

Найменування емітента	2014 р.		Питома вага сплачених дивідендів, %	2015 р.		Питома вага сплачених дивідендів, %
	Нараховано	Сплачено		Нараховано	Сплачено	
1	2	3	4	5	6	7
ПАТ «Інгулецький гірничозбагачувальний комбінат»	9051,57	2437,04	26,92	9761,7	9250,04	94,76
ПАТ «Укрнафта»	3679,25	0	0	1264,61	0	0
ПрАТ «МТС Україна»	3078	780,78	25,37	0	0	0
ПАТ «Київстар»	2489,93	1939,97	77,91	0	0	0
ПАТ «Філіп Морріс Україна»	1301,5	999,02	76,76	0	0	0
ПАТ «Миронівський хлібопродукт»	1173,67	670,79	57,15	0	0	0
ПАТ «Фоззі Рітейл»,	900	901,46	100,16	1200	888,7	74,06
ПАТ «КОНТІ»	701,98	524,12	74,66	0	80	0

Джерело: побудовано за даними [9]

Таблиця 4

Розподіл нарахованих та сплачених дивідендів акціонерними товариствами за основними видами економічної діяльності товариств у 2014 р.

Вид економічної діяльності	Відсоток від загального обсягу нарахованих дивідендів акціонерними товариствами	
	Нараховані дивіденди	Сплачені дивіденди
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	42,44	18,00
Переробна промисловість	16,77	23,67
Інформація та телекомунікація	16,68	17,49
Фінансова та страхова діяльність	9,65	15,50
Постачання електроенергії, газу, пари	5,67	9,79
Оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспорту	4,68	6,99
Професійна, наукова та технічна діяльність	2,8	5,86
Інші	1,31	2,3

Джерело: побудовано за даними [9]

– такі підприємства, як ПрАТ «МТС Україна», ПАТ «Київстар», не розподіляли чистий прибуток, а інвестували його у свою діяльність;

– ПАТ «Інгулецький гірничозбагачувальний комбінат» сплатив майже у повному обсязі нараховані дивіденди, продемонструвавши стабільність власної дивідендної політики та позитивну тенденцію щодо нарахування та сплати дивідендів. Підприємства ПАТ «Фоззі Рітейл», ПАТ «КОНТІ» також сплачували дивіденди власним акціонерам відповідно до власних можливостей.

На практиці українські підприємства здебільшого використовують залишкову політику дивідендних виплат, яка забезпечує високий темп розвитку підприємства, підвищення його фінансової стабільності, але її недоліками є нестабільний розмір дивідендних виплат, відтік дрібних інвесторів та непередбачуваність їх розмірів, що будуть формуватися в майбутньому періоді. Даний тип дивідендної політики доцільно застосовувати на ранніх стадіях життєвого циклу підприємства, що пов'язано із високим рівнем ділової та інвестиційної активності.

Застосування інших стратегій та методів виплат дивідендів на сучасному є проблематичним. Саме тому частка акціонерних товариств, що виплачували дивіденди, не перевищує 10–15%. Окрім того, звернемо увагу на кілька важливих параметрів. По-перше, стратегія максимізації дивідендів на сучасному етапі характерна тільки для держави як акціонера. По-друге, беручи до уваги те, за які роки були здійснені наші дослідження та відповідне законодавче регулювання, саме акціонерне товариство, мажоритарні власники та менеджмент формують власну позицію стосовно дивідендних виплат виходячи або з можливості отримання доходів від контролю, або через пріоритетність зростання ринкової вартості корпорації.

Що ж стосується 2017 р., то зазначені раніше зміни в законодавстві повинні кардинально змінити кількісну структуру АТ, вплив мажоритарних власників на дивідендну політику та розподіл прибутку. Зміни будуть помітні вже в кінці 2017 р.

Щодо шляхів удосконалення наявного порядку виплати дивідендів, В.М. Коссак справедливо зауважує, що в законодавстві необхідно передбачити норму, яка б установлювала обов'язок органів управління акціонерного товариства частину прибутку скеровувати на виплату дивідендів [7, с. 78].

В.О. Гурєєв пропонує закріпити право акціонера на отримання дивідендів безвідносно до

факту прийняття рішення про їх виплату (оголошення), а умовою його здійснення – наявність прибутку в акціонерному товаристві та встановити можливість оскарження бездіяльності товариства (невиплати дивідендів) у судовому порядку [8, с. 97].

Опираючись на статистичні дослідження та пропозиції вчених щодо вдосконалення механізму сплати дивідендів АТ, могли б стати зміни в законодавстві, які б сприяли конкретним заходам (зміні керівництва, дивідендної політики, іншим заходам) за умови отримання підприємством збитків. Це повинен бути визначений комплекс заходів, спрямований на покращення результатів діяльності АТ і, відповідно, сплату дивідендів акціонерам. Найбільш ефективним контролером акціонерного капіталу є міноритарні акціонери. Для них є не вигідними отримання підприємством збитків та невиплата ним дивідендів. Законодавче регулювання діяльності у кризовий (збитковий період), а також під час фінансово-економічного «оздоровлення» організації призведе до вирішення даної проблеми. Держава вже обрала напрям – захист міноритарних інвесторів, – але це повністю не вирішить проблему. Для підприємств, які вирішили не нараховувати і не сплачувати дивіденди, а реінвестувати у власну діяльність, логічним та правильним вважаємо пропозицію закріпити право акціонера на отримання дивідендів безвідносно до факту прийняття рішення про їх виплату та встановити можливість оскарження невиплати дивідендів у судовому порядку. Запропонований нами захід є одним із імовірних та реальних шляхів вирішення проблеми сплати дивідендів.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Дії держави спрямовані на конкретні зміни в діяльності акціонерних товариств, насамперед зміни умов функціонування публічних акціонерних товариств. Їх кількість буде помітно зменшуватися через нормативи, встановлені Національною комісією з цінних паперів і фондового ринку. Розумна дивідендна політика, заснована на балансі між дотриманням права акціонерів на участь у розподілі прибутку товариства і одержання його частини (дивідендів) та необхідністю інвестувати в подальший розвиток, є одним із ключових елементів довгострокового зростання акціонерної вартості товариства. Запропонованим нами варіантом реалізації ефективної дивідендної політики на теперішній час є зміна законодавства для стабільної політики виплати дивідендів акціонерам, передусім міноритарним власникам акцій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>

3. Шершеневич Г.Ф. Курс торгового права. Т. 1. / Н.Ф. Шершеневич. – СПб, 1908. – 516 с.
4. Акціонерна справа : [підручник] / В.А. Галанов, З.К. Голда, О.А. Гришина [та ін.] ; за ред. В.А. Галанова. – М. : Фінанси і статистика, 2003. – 544 с.
5. Грідчина М.В. Управління фінансами акціонерних товариств : [навч. посіб.] / М.В. Грідчина. – К. : А.С.К., 2005. – 384 с.
6. Фінансовий менеджмент : [навч. посіб.] / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – К. : ЦНЛ, 2004. – 531 с.
7. Коссаk В.М. Проблеми захисту майнового права міноритарних акціонерів на отримання дивіденду / В.М. Коссаk // Проблеми охорони прав суб'єктів корпоративних правовідносин : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 вересня 2011 р.). – Івано-Франківськ, 2012. – С. 78.
8. Гурєєв В.А. Проблеми захисту прав і інтересів акціонерів у Російській Федерації / В.А. Гурєєв. – М. : Волтерс Клувер, 2007. – 208 с.
9. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.nssmc.gov.ua>
10. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
11. Закон України «Про акціонерні товариства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17>